«Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!»

Энгсиэли

2011 сыл Ыам ыйын 4 күнэ Сэрэдэ №53 (1048997)

1935 сыл алтыннаы 5 күнүгэр төрүттэммитэ • Нам улууһун хаһыата • 1996, 2005, 2009 сылларга «Сыл бастыҥ хаһыата»

БЭҔЭҺЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгын мунньаҕыттан бэлиэтээһиннэр

Баһаарынай сулууспа лесхоһу кытта ойуур баһаардарын утары үлэни ыыталлар, бэрэбиэркэлииллэр. ОГПН эмиэ ойуур баһаардарын утары үлэни ыытар. Начальник Н.А. Парников билиҥҥи кэмнэ баһаардар үксүлэрэ өртөөһүнтэн уонна бөҕү уматыыттан тахсалларын, онон тэрилтэлэр салайааччылара үлэһиттэригэр сэрэтэр үлэни ыыталларыгар эттэ.

* * *

«Роспотребнадзор» кылаабынай бырааһа Л.И. Ильина иһитиннэрбитинэн Модукка 3 саастаах оҕо сэллигинэн, II Хомустаахха 2 саастаах оҕо оһоҕос инфекциятынан ыалдьыбыттар. Маны таһынан 9 саастаах оҕону ыт ытырбыт. Санитарнай ырааһырдыы месячнигын ыам ыйа бүтүөр диэри уһатарга диэн быһаарыы ылылынна. Бэрэбиэркэ түмүгүнэн бөҕү ыраастыыр 2 управляющай компания ыстараапта-ммыт, 5 тэрилтэҕэ боротокуол толоруллубут.

* * *

Улуус баһылыгын 1-кы солбуйааччы Н.В. Слепцов уонна кыраайы үөрэтээччи И.З. Кривошапкин Ржев куоракка Намская уулусса аһыллыытыгар кыттыыны ылла барбыттар.

* * *

Президент уонна правительство администрациятыттан, республикатааҕы прокуратураттан кэлэн гражданнар ыйытыыларыгар о.д.а. икки нэдиэлэни быһа бэрэбиэркэ ыытыллыбыт. Бэрэбиэркэ атын улуустарга ыытыллыбатаҕынан бу бэрэбиэркэ бүтүн республика туһунан өйдөбүлү хаалларбыт. Документация барыта бэлэм буолан бэрэбиэркэ үчүгэйдик ааспыт, онон улуус дьаһалтатыгар махтал тыллара этиллибиттэр.

* * *

Ыам ыйын 5 күнүгэр нэһилиэктэргэ, ыам ыйын 6 күнүгэр Нам с. А. Шестаков аат. культура киинигэр Айыы дьиэтин тутууга марафон ыытыллар. Улуус баһылыгын солбуйааччы С.П. Ядрихинскай иһитиннэрбитинэн дьон бу дьиэ тутуллуутун өйүүллэр. Тэрилтэ салайааччыларыгар марафоҥҥа актыыбынай кыттыыны ылалларыгар этилиннэ.

* * *

Улуус баһылыгын солбуйааччы И.Р. Попов иһитиннэрбитинэн Хатырык нэһилиэгин «Уолан» вокальнай ансамбла Москва куоракка «Единство России» диэн «Биир ньыгыл Россия» партия эгидатынан ыытыллыбыт Бүтүн Россиятаабы фестивальга кыттан гран-при аатын ылбыт, кубогынан, дипломунан наҕараадаламмыт. Ансамбль салайааччытыгар Афанасий Татариновка «Үрдүк профессиональнай маастарыстыбатын иһин» номинация бэриллибит. Маны таһынан улуус баһылыгар А.И. Ильиҥҥэ фестиваль директора Ю.А. Соколов илии баттааһыннаах Махтал сурук ыыппыттар.

* * *

«Эрэл» ТХПК директора Нь.Ф. Гуляев ыам ыйын 1 күнүгэр Хамаҕаттаҕа үүт тутар пуун аһыллыбытын туһунан иһитиннэрдэ. Түбэҕэ арыы оҥорор сыах тутуллан үлэлии турар.

* * *

Ветераннар улуустаабы сэбиэттэрин председателэ Н.Н. Баишев ыам ыйын 9 күнүгэр Кыайыы 66 сыла бэлиэтэнэрин туһунан эттэ. Ыам ыйын 5 күнүгэр улуустан 17 ветеран Президент, правительство, республикатааҕы ветераннар сэбиэттэрин приемугар киириэхтэрэ.

* * *

Ыам ыйын 7-18 күннэригэр куска бултааһын көҥүллэнэр. Бэс ыйын 1-4 күннэригэр андыга бултааһын көҥүллэнэр. Тыаҕа тахсааччылар уоттан сэрэхтээх буолалларыгар уонна харчы төлөөн путевка ылалларыгар этилиннэ.

Бэлиэтэннэ В. РЫКУНОВА

БЕН ЛАДЕН СУОХ ОҤОҺУЛУННА

АХШ Президенэ Барак Обама ыам ыйын 1 күнүгэр түүн үөһэ Америка сүрүн өстөөҕө — 1N-дээх террорист Усама Бен Ладен — анал операция түмүгэр өлөрүллүбүтүн туһунан иһитиннэрдэ. Аатырбыт террориһы Пакистан столицатыттан чугас баар дьиэтин «Морской котиктар» диэн элитнэй подразделение өссө муус устар 29 күнүгэр сарсыарда штурмалаабыта. Бу үс этээстээх дьиэ сигнализациялаах үрдүк олбуорунан уонна икки эрээт хатыылаах боробулуоханан төгүрүтүллүбүт эбит. 2010 сыл атырдьах ыйыгар бу дьиэ Бен Ладеҥҥа анаан туттарыллыбыта биллибит, ити дааннайдары б.дь. олунньутугар диэри бэрэбиэркэлээн баран өссө икки ый анал макекка спецназ штурмалыырга бэлэмнэммит.

40 мүнүүтэлээх анал операция кэмигэр 50-ча морской котиктар бастаан Бен Ладеҥҥа бэринэригэр эппиттэр, аккаастаабытын кэннэ ытыалаһыы кэмигэр төбөҕө табан өлөрбүттэр. Киниттэн ураты 4 киһи — 2 курьер, террорист улахан уола уонна 1 дьахтар өлбүттэр. Американецтарга сиэртибэ суох.

Генетическэй экспертиза түмүгүнэн өлүөхсүт Бен Ладен буолара чуолкайдаммыт, өлүгүн Пакистантан тиэйэн таһааран Аравийскай муораҕа мусульманнар абыычайдарын барытын тутуһан көмпүттэр. Бу көмүүгэ Бен Ладен эрдэ билиэн түбэспит 2 кэргэнин уонна 4 оҕотун сырытыннарбатахтар.

Президент Обама официальнайдык Бен Ладен өлбүтүн туһунан биллэриэн иннинэ Үрүҥ дьиэҕэ национальнай былаахтардаах тыһыынчанан американецтар кэлбиттэр. Уон сыл анараа өттүгэр Аан дойдутааҕы эргиэн киинин 2 башнята урусхалламмыт сиригэр эмиэ элбэх киһи муһунна. Онон АХШ-ка туһугар национальнай бырааһынньык курдук тэрээһин буолан ааста.

Оттон кыраныысса таһынааҕы посольстволарга, дипмиссияларга кутталлаах буолуу үрдүкү таһыма биллэрилиннэ. Сорох дойдуларга хастыы да күҥҥэ тиийэ сабыллыахтара. Ол эбэтэр американецтар «Аль-Каида» бэйэтин баһылыгын иэстэһиэҕэ диэн сэрэхэчийэллэр быһыылаах. Маны сэргэ американецтар Пакистан былаастарыттан баччаанҥа диэри муннуларын анныгар көҥүл олорбут Бен Ладен туһунан биллэрбэтэхтэрин чуолкайдаһыахтаахтар.

Советскай Союз Афганистаҥҥа «бырааттыы көмөҥү» оҥорор кэмигэр Усама Бен Ладен АХШ Киин разведкалыыр управлениетын кытта сибээстээх этэ, моджахедтарга сэрии сэбинэн уонна идеологическай көмөҥү оҥороро биллэрэ. Ол бэйэтэ биир кэмҥэ американецтар сабыдыалларыттан тахсан бэйэлэрин утары барбыта. Маны этэн эрдэхтэрэ, «бөрөҥү төһө да аһаппытыҥ иһин син биир тыатын диэки көрөр» диэн.

Россия салалтата АХШ былаастарын бу улахан ситиһиинэн эҕэрдэлээн туран биир Бен Ладены өлөрүүнэн аан дойдутааҕы терроризмы суох оҥоруу туһунан этэргэ эрдэ диэн сайабылыанньа оҥордо. Бен Ладен оннугар син биир ким эмит күөрэс гыныаҕа, аан дойдуга баай-дуол, итэҕэл о.д.а. өттүнэн тэҥэ суох быһыы салҕанан барарын тухары террористар син биир баар буолуохтара.

Хайдаҕын да иһин бу сотору кэминэн саҕаланыахтаах АХШ Президенин быыбардыыр хампаанньаҕа Барак Обама улахан куоһурданна, кини администрацията маннык «дьоллоох түгэни» мүлчү туппата биллэр, инникитин олус күүстээх «пиар» хардыы быһыытынан туһаныаҕа.

Бэлэмнээтэ В. КАСЬЯНОВ

Саас, үлэ бырааһынньыгар

САРГЫЛААХ МААЙЫНАН!

Күөх Маайы көрсөр парадка 3,5 тыһ. тахса киһи кыттыыны ылла. Үгэс курдук бырааһынньыктааҕы колонналар Сэбиэскэй уулуссаны сэлэлии хааман, Максим Аммосов болуоссатыгар тиийэ эйэ, үлэ, саас бырааһынньыгын эҕэрдэлиир транспараннары, былаахтары, араас эгэлгэ шардары күөрэччи тутан тохтоло суох субустулар. Кинилэр үөрүү-көтүү, «ураа» хаһыы, ырыа аргыстаах Күөх Маайы уруйдуу хаамтылар. Демонстрация бастакы кэккэтигэр ойортэбэр оҕо саас – детсадтар бытарыһан аастылар. Өрүү буоларын курдук оскуолалар халыҥ кэккэнэн хаамыстылар. Кинилэр Космонавтика сылын, И.Е. Винокуров, олоҥхоһут П.П. Ядрихинскай-Бэдьээлэ үбүлүөйдээх сылларын бэлиэтээбиттэрэ сонун уонна олус интэриэһинэй буолла. Ол курдук киин уулуссанан үлэһит норуоту кытта Илья Егорович илэ бэйэтинэн ааста, Бэдьээлэ „Дьырыбына Дьырылыатта кыыс бухатыыр" уонна „Тойон Дьөллүүт" олоҥхолорун геройдара бааллар, оҕолор космонавт, инопланетянин көстүүмнэрин кэппиттэрэ, „Восток" ракета, луноход макетын оҥорон көрдөрбүттэрэ итэҕэтилээхтик көһүннэ. Демонстрацияҕа Ленскэй нэһилиэк, улуус тэрилтэлэрин үлэһиттэрэ, И.Е. Винокуров аатынан Намнааҕы педагогическай колледж студеннарын колонната эмиэ дьон сүргэтин көтөҕөр гына хаампыттара бырааһынньыгы киэргэттэ. Кинилэр бэйэлэрин плакаттарын, эмблемаларын илдьэ тахсыбыттара киһи хараҕын үөрдэр. Быйыл бастакынан „Барыс" такси сулууспата кыттыыны ылла. Биир тэҥ суруктаах-бичиктээх массыыналары дьонсэргэ кэрэхсии, астына көрдө. „Нам улууһа" МТ дьаһалтатын колонната биир ньыгыл кэккэнэн Россия, Саха сирин, улуус былаахтарын күөрэччи тутан мустубут дьону айхаллыы далбаатаан дьоһуннаахтык хааман аастылар.

Максим Аммосов аатынан киин болуоссакка улуус баһылыгын бастакы солбуйааччы Н.В. Слепцов, улуус мунньаҕын бэрэссэдээтэлэ А.Х. Христофоров, „Ленскэй нэһилиэк" МТ баһылыга П.М. Попов улуус олохтоохторун бырааһынньыктааҕы хаамсыыларын уруйдуу-айхаллыы көрүстүлэр. Өрө көтөҕүллэн туран эҕэрдэлээн, тыл эттилэр.

Маайдааҕы демонстрация кэнниттэн үгэскэ кубулуйбут бырааттыы Кириллиннэр кэриэстэригэр сүүрүү күрэхтэһиитэ ыытылынна. Манна Намнааҕы политехническэй лицей маҥнайгы миэстэни ылан кыайыы өрөгөйүн биллэ. Оттон колонналарга бастыҥынан улуустаабы киин балыыһа, 2-с нүөмэрдээх оскуола, „Көлүкэчээн" оҕо саада ааттанныллар. Бырааһынньык А.Шестаков аатынан сынньалаҥ киинҥэ салҕанна. Манна „Эҥсиэли-рекордс" музыкальнай студия эҕэрдэ концера үрдүк таһымнаах, элбэх көрөөччүлээх буолан ааста.

Бу курдук Күөх Маай бырааһынньыгар улуус дьоносэргэтэ көхтөөхтүк кытынна. Бары биир киһи курдук күргүөмүнэн тахсан, үөрэн-көтөн, хардарыта эҕэрдэлэһэн хаҕаһалыы устан хаамыыта сүргэни көтөҕөр кэрэ көстүү.

Айылҕа барахсан, халламмыт туруга төһө да күлүм-чаҕыл күнүнэн сыламныы сылааһынан сыдьаайбатаҕын иһин, уһун кыһын кэнниттэн күөххэ үктэнэн саас кэлбитинэн бары да бэркэ үөрдүбүт.

Л. УВАРОВСКАЯ

Киһи — киһиэхэ

БЫРААСТАР БОСХО КӨРДҮЛЭР

Муус устар 16 күнүгэр И.С. Гаврильев аатынан Нам 1 №-дээх орто оскуолатыгар Дьокуускай куораттан Саха республикатын учуонай дьахталлар Лигаларын чилиэннэрэ-бырааастар тахсан үөрэнээччилэри, учууталлары көрдүлэр. Делегацияны Лига президенэ, ХИФУ мединститутун анатомия кафедратын профессора, медицинскэй наука доктора Д.К. Гармаева салайан илдьэ аҕалла.

Окулист, невролог, психиатр, стоматолог о.д.а., барыта 17 бырааас учууталлары, оҕолору босхо көрдүлэр, ЭКГ-га туһэрдилэр, диагнозтарын быһааран эмтэри анаатылар. Бу күн 142 үөрэнээччи, 47 учуутал, 6 техүлэһит уонна Нам 2 №-дээх оскуолатыттан 2 учуутал көрдөрөн доруобуйаларын бэрэбиэркэлэттилэр, туһааннаах эмтэри суруйтаран салгыы эмтэнэллэригэр кыах үөскээтэ.

Бырааастары таһынан ХИФУ, ЯГИТИ преподавателлэрэ-Лига чилиэннэрэ оҕолорго бэйэлэрин үөрэхтэрин кыһаларын туһунан кэпсээн профориентационнай үлэни ыыттылар. Онтон Лига президенэ Дарима Кышехтовна Гармаева «Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыгын солбуйааччы С.Д. Кобякованы кытта көрсөн кэпсэттэ.

В. РЫКУНОВА

Партиялар олохторуттан

Муус устар 22 күнүгэр «Биир ньыгыл Россия» партия Намнааҕы салаатын отчуоттуур-быыбардыыр конференцията буолла. Манна партия Дьокуускайдаа ҕы региональнай отделениетын толорор комитетын салайааччыта А.И. Ноев кыттыыны ылла. Партия Намнааҕы отделениетын секретара, улуус баһылыгын 1-кы солбуйааччы Н.В. Слепцов 4 сыл устата ыытыллыбыт үлэни отчуоттаата.

Улуустааҕы партийнай учуокка 2692 чилиэн баар. Хас биирдии нэһилиэккэ депутатскай бөлөхтөр, улуустааҕы депутаттар сэбиэттэригэр 19 киһиттэн састааптаах фракция үлэлээн кэлбит. 2009 с. конференцияҕа 11 киһиттэн састааптаах политсовет талыллыбыт. Былаан ылынан общественноһы, үөрэх, тыа саҥа, кэскиллээх тосхолунан «Тыам сирэ» программа буолар. Бу тосхол (концепция) ырытыллыбыт, санаалар бырайыак быһыытынан суруллан киллэрилли-биттэр. Онуоха агропромышленнай комплексы сайыннарыы туһунан сокуоҥҥа тирэҕирэн федеральнай бюджеттан улууска боччумнаах көмөнү тыырдараргa былаан оҥоһуллубут. Ол былаан туолан республика агропромышленнай комплексын киинээн салайыы принциптэрин уларытар сорук туруоруллан олоххо киирэр.

2011 с. буолбут халаан уутун кэмигэр ыҥырыыны быһа гыммакка Ил Түмэн депутаттара А.П. Морозкин, Е.Х. Голомарева кэлэн буола турар быһыынымайгыны билсэн барбыттар. Региональнай политсовет быһаарыытынан хас биирдии нэһилиэккэ Ил Түмэн депутаттара куратордарынан, республика улахан тэрилтэлэрэ сыһыарыллан чөлүгэр түһэрии үлэлэрэ ох отделение куратора М.И. Эверстов партия аатыттан 100 тыһ. солк. туттарбыт, олохтоох салаа көҕүлээһининэн саҥа дьиэ тутуллан ааспыт сылга малааһын тэрийбиттэр. 2009 с. итирик суоппар быһылаан таһааран 3 оҕо төгүрүк тулаайах хаалбыта. Политсовет быһаарыытынан уонна улуустааҕы дьахталлар сэбиэттэрэ тэрийиитинэн «Сүрэхпит сылааһын - оҕолорго» диэн аһымал акция ыытыллан 350 тыһ. солк. киирбит. Партия көмөтүнэн бу оҕолорго 90 кв. м иэннээх саҥа дьиэ тутуллан ааспыт сайын киирбиттэр.

Билиҥҥи улахан соругунан Саха сирин норуоттарын 6-с оонньууларын көрсө культурнай-спортивнай комплекс ситэриллэн тутуллан, 15 мөл. солк. суумалаах спортивнай оборудованиенан хааччыллыытын ситиһии буолар.

Ааспыт сыл ахсынньы 4-6 күннэригэр Хабаровскай куоракка ыытыллыбыт регионнар

«БИИР НЬЫГЫЛ РОССИЯ» — УЛУУҺУН ТУҺУГАР

хаһаайыстыбатын, доруобуйа харыстабылын тэрилтэлэрин, депутаттары, ыччаты кытта үлэ барара ситиһиллэр. Улахан хабааннаах тэрээһиннэр, улуус мунньаҕын депутаттарын, нэһилиэк баһылыктарын, депутаттарын, уопсайа 4 араас таһымнаах муниципальнай быыбардар үрдүк таһымҥа уонна барытыгар үрдүк бырыһыаннаах көрдөрүүлэр ситиһиллибиттэр. Муус устарга партийнай испиинэгинэн талыллыбыт депутаттары түмэн фракция тэриллибит. Бу фракцияҕа уопсайа 16 партиялаах, 4 сторонник быһыытынан киирбиттэр. Хас биирдии комиссияҕа партиялаахтары киллэрии ситиһиллибит, Ил Түмэн Государственнай Мунньаҕы кытта бииргэ үлэлииргэ илии баттаһыллыбыт. Фракция салайааччытынан Хатырыктан талыллыбыт депутат, улуус баһылыгын солбуйааччы, политсовет чилиэнэ И.Р. Попов үлэлиир.

Улуус эппиэттээх үлэһиттэриттэн турар анал комиссия тэриллэн антикризиснай программа оҥоһуллан көдьүүстээхтик үлэлээн кэлбит. Улуустааҕы анал программалар бары кэриэтэ үбүлэммиттэр. Ол иһигэр дьоҕус бизнеһи сайыннарыыга, тыа хаһаайыстыбатын производственнай базатын бөҕөргөтүүгэ, техниканан, технологическай анал тэриллэринэн хааччыйыыга, суолу-ииһи оҥоруурга, гаастааһыҥҥа, дьиэ тутуутугар элбэх үлэ ыытыллыбыт. Үп-харчы кризиһин содулун туоратар дьаһаллар кэмигэр ыытыллыбыттарын түмүгэр экономическай үүнүүгэ тэтими үүннэрии ситиһиллибит. Маны тэҥэ 2010 с. түмүгүнэн нэһилиэнньэ иннигэр бары социальнай эбэһээтилистибэлэр болдьохторугар уонна толору кээмэйинэн оҥоһуллубуттар, хамнаһы төлөөһүн хонтуруолга тутуллар, дьыл кэминээҕи үлэлэр ситиһиилээхтик ыытыллыбыттар, сааскы халаан уутун содула тэтимнээхтик, тэрээһиннээхтик туоратыллыбыт.

Тыа сирин сайыннарыыга үрдүк тэрээһиннээхтик барбыттар.

Намнааҕы салаа чилиэннэрэ улуус иһинэн ыытыллар тэрээһиннэргэ күүскэ кытталлар. Сылларынан бэлиэтээн эттэххэ манныктар. «Ыраас уу» партийнай программанан сирдэтэн «Нам улууһун олохтоохторун ыраас уунан хааччыйыы» диэн муниципальнай программа ылыллан 2008 с. үлэлиир. 2009 с. Ыччат сылыгар Россия күнүгэр анаммыт СР көҥүл тустууга аһаҕас турнира ыытыллыбыт. Манна куратордар, Гос. Дума депутата М.И. Эверстов, Ил Түмэн депутата О.А. Винокурова кыттыыны ылбыттар.

Намнааҕы олохтоох отделение «Село-малая родина» партийнай бырайыак чэрчитинэн 3-с сылын илии хотуурунан от охсуутугар күүлэй ыытар. Ол курдук 2 республиканскай таһымнаах тэрээһин ыытыллыбыт. Манна от охсуутугар эрэ буолбакка, ыччаттар фольклорга уонна волейболга хамааанда туруоран кыттыыны ылбыттар. Бу сыл «Молодая гвардия» Намнааҕы салаатын чилиэннэрэ кыттыылаах Кэбээйи улууһун Сиэгэн Күөл Пик Чекистов хайатыгар тахсыы тэриллибит.

2008 сылтан үгэскэ кубулуйбут үтүө хамсааһын-сылын аайы көлөппүнэни утары үлэ көдьүүстээхтик ыытыллар. Ааспыт сылларга 2 Хомустааххa, Хатырыкка, 1 Хомустааххa, Хамаҕаттаҕа, Модукка о.д.а. нэһилиэктэргэ көлөппүнэни суох оҥоруурга күүстээх үлэлэр ыытыллыбыттар. Бу үлэ түмүктээх буолбут. Ол курдук СР президенэ ыыппыт улуус баһылыктарын наркоманияны утары отчуоттуур мунньахтарыгар улуус баһылыга отчуоттуур үлэтэ биһирэммит уонна атын улуустарга холобур буолбут.

Үс игирэ кыыстаммыт Белолюбскайдар эдэр ыалга олохтоох отделение куратора М.И. Эверстов партия аатыттан 100 тыһ. солк. туттарбыт, олохтоох салаа көҕүлээһининэн саҥа дьиэ тутуллан ааспыт сылга малааһын тэрийбиттэр. 2009 с. итирик суоппар быһылаан таһааран 3 оҕо төгүрүк тулаайах хаалбыта. Политсовет быһаарыытынан уонна улуустааҕы дьахталлар сэбиэттэрэ тэрийиитинэн «Сүрэхпит сылааһын - оҕолорго» диэн аһымал акция ыытыллан 350 тыһ. солк. киирбит. Партия көмөтүнэн бу оҕолорго 90 кв. м иэннээх саҥа дьиэ тутуллан ааспыт сайын киирбиттэр.

Билиҥҥи улахан соругунан Саха сирин норуоттарын 6-с оонньууларын көрсө культурнай-спортивнай комплекс ситэриллэн тутуллан, 15 мөл. солк. суумалаах спортивнай оборудованиенан хааччыллыытын ситиһии буолар.

Ааспыт сыл ахсынньы 4-6 күннэригэр Хабаровскай куоракка ыытыллыбыт регионнар икки ардыларынааҕы партийнай конференцияҕа Нам улууһуттан улуус мунньаҕын депутата, педколледжтааҕы первичнай ячейка секретара Нь.М. Жирков делегат быһыытынан кыттан кэлбитэ. Муус устар 22 күнүгэр Хатырык нэһилиэгин «Уолан» ансамбыла Москва куоракка «Биир ньыгыл Россия» партия патронатынан ыытыллар «Единство России» диэн бүтүн Россиятааҕы фестиваль-конкурска кыттыытыгар партия Намнааҕы салаата бэйэтин көмөтүн киллэрбит.

Николай Владимирович дакылаатын түмүгэр быйылгы Гос. Дума быыбарыгар актыыбынайдык кыттарга, Наммыт улууһун кэскилин туһугар үлэлиэххэ диэн ыҥырда.

Отделение хонтуруоллуур-ревизиялыыр комиссиятын председателэ Н.Г. Парников бу сыллар усталарыгар ыытыллыбыт үлэни отчуоттаата. Конференцияҕа кистэлэҥ куоластааһынынан хонтуруоллуур-ревизиялыыр комиссия саҥа састааба талылынна. Бу комиссияҕа улуус баһылыгын солбуйааччы С.П. Ядрихинскай, Партизан нэһилиэгин баһылыга В.Г. Алексеев, «Эҥсиэли» хаһыат редакторын солбуйааччы В.Н. Рыкунова киирдилэр. Маны таһынан эмиэ кистэлэҥ куоластааһынынан 11 киһиттэн политсовет саҥа састааба талылынна. Политсовекка Нам улууһун баһылыгын 1-кы солбуйааччы Н.В. Слепцов, улуус баһылыгын солбуйааччы И.Р. Попов, Нам селотун баһылыга П.М. Попов, кылаабынай бырааc Л.А. Слепцов, киин библиотека директора М.Р. Софронова, ыччат отделын салайааччы П.В. Абрамов, предприниматель А.С. Заболоцкая, НПК директорын солбуйааччы Нь.М. Жирков, ОДьКХ начальнига Н.В. Игнатьев, тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальнигын солбуйааччы Е.Е. Гоголев, үөрэх управлениетын начальнигын солбуйааччы Н.Г. Парников киирдилэр.

В. РЫКУНОВА

Депутат норуот киһитэ

ТЫА СИРИН ОСКУОЛАЛАРЫН ҮБҮЛЭЭҺИН УЛААТЫАҔА

Муус устар 13 күнүгэр Ил Түмэн бэрэссэдээтэлин солбуйааччы Александр Жирков сурналыыстарга Москваҕа сырыытын туһунан пресс-конференция оҥордо. Кини үөрэх эйгэтин модернизациялааһын программатын олоххо киллэрии сүрүн хайысхаларыгар уонна механизмыгар тохтоото.

Билии диэн улахан күүс буоларын олус үчүгэйдик билэбит. Ол иһин да таһыччы сайдылаах Япония үөрэххэ, ордук уопсай орто үөрэхтээһиҥҥэ болҕомтотун күүскэ уурар. Кырдьык, киһи оҕо сылдьан, кумах ууну супту оборорун курдук, ордук үөрэҕи ылынар. Маны таһынан билиилээх-көрүүлээх дьонноох государство сайдыылаах дойдунан аа ттанара чуолкай.

Биллэрин курдук, Российскай Федерация правительствотын бэрэссэдээтэлэ Владимир Путин көҕүлээһининэн Россия оскуолаларын материальнай-техническэй базаларын тупсарарга уонна учууталлар хамнастарын үрдэтэргэ туһуламмыт үөрэх эйгэтин модернизациялааһын программата кылгас кэм иһигэр бэлэмнэнэн, балаҕан ыйын 1 күнүттэн олоххо киириэҕэ.

Өрөспүүбүлүкэҕэ бу программа олоххо киириитин кураторынан «Биир ньыгыл Россия» партияттан Ил Түмэн председателин солбуйааччы Александр Жирков анаммыта. Александр Николаевич: «Госдумаҕа уонна РФ үөрэххэ уонна наукаҕа министерствотын мунньахтарыгар кыттыыны ыллым. Бастакы мунньаҕы тустаах кэмитиэт бэрэссэдээтэлэ Григорий Балыхин, оттон иккиһи министр Андрей Фурсенко салайан ыытта. Кэпсэтиһии үөрэх эйгэтин модернизациялааһын бырайыагын сүрүн хайысхаларын уонна олоххо киллэрии миэрэлэрин тула барда. Бырайыак балаҕан ыйын 1 күнүттэн үлэлээбитинэн киирэн барыаҕа. Манна 120 млрд. солк: 2011 сылга — 20 млрд. солк., 2012 сылга — 60 млрд. солк. уонна 2013 сылга — хаалбыт 40 млрд. солк.», - диэн пресс-конференцияны саҕалаата.

Кини этэринэн, бырайыакка өрөспүүбүлүкэ интэриэһин таарыйар этиилэр сорҕоloро эрэ учуоттаммыттар. Холобур, оскуолалар капитальнай өрөмүөннэригэр үбү тыырыы, оҕо садтарын үлэһиттэрин хамнастарын үрдэтии боппуруостара үтүө түмүктэри аҕалбатахтарын вице-спикер бэлиэтээтэ. Александр Николаевич: «Бырайыак үбүлэһиниттэн капитальнай өрөмүөнҥэ үбү көрөрү көҥүллэтэхпитинэ, субъектар үбүлээһин үгүс өттүн онно ыытыахтара диэн сэрэхэдийэллэр. Сүрүн биричиинэ итиннэ сытар», - диэтэ.

Александр Жирков этэринэн, аҕыйах ахсааннаах үөрэнээччилээх тыа сирин оскуолаларын үбүлээһин икки төгүл улаатыаҕа. Субъектарынан субсидиялары тыырыыга өрөспүүбүлүкэбит интэриэнэ учуоттаныаҕа.

Кини: «Үбүлээһин көрүллэн бардаҕына, тустаах министерство өттүттэн кытаанах хонтуруол баар буолуоҕа. Ол курдук, хас ый ахсын отчуот ирдэниллиэҕэ. Бэс ыйыттан саҕалаан өрөспүүбүлүкэ бюджетын көннөрүүгэ ити үбүлээһин көстүөхтээх. Балаҕан ыйын 1 күнүттэн үп киириитэ саҕаламмытынан барыаҕа. Иккис сүрүн түгэнинэн Россия үөрэххэ уонна наукаҕа министерствотын уонна өрөспүүбүлүкэ Правительствотын икки ардыларыгар сөбүлэһии түһэриллиитэ эмиэ бэс ыйыттан хойутуо суохтаах. Бу сөбүлэһиинэн өрөспүүбүлүкэ учууталлар хамнастарын сыыйа экономикабыт үрдүкү көрдөрүүтүгэр тэҥниир гына эбэһээтэлистибэ ылынар», - диэн эттэ. Экономикаларын үрдүкү көрдөрүүлэрин кытары тэҥ хамнастаах сорох регионнар баалларын аҕыннa.

2011-2013 сылларга үөрэх эйгэтин модернизациялааһынҥа федеральнай бюджеттан көрүллэр субсидия биэс сүрүн хайысханан ороскуоттаныаҕа. Ол курдук, оборудованиены, транспоры атыылаһыыга, оскуола инфраструктуратын сайыннарыыга, оскуола салайааччыларын уонна учууталларын идэлэрин үрдэтиигэ уонна оскуолалар базаларыгар дистанционнай үөрэтии киинэрин тэрийиигэ үп-харчы туттуллуоҕа. Онон чопчу туохха субсидия туһаныллара чуолкайдык ыйылла сылдьар.

Александр Николаевич: «Ил Түмэн пленарнай мунньаҕар өрөспүүбүлүкэ Президенэ Егор Борисов аҕыйах ахсааннаах үөрэнээччилээх тыа сирин оскуолалара үөрэхпит ситимин уратыта буоларын ыйда. Итинник оскуолалар бигэ тирэхтээх буолуохтаахтарын бэлиэтээтэ», - диэтэ.

Пресс-конференция түмүгэр Александр Жирков сурналыыстар ыйытыыларыгар хоруйдаата. Сурналыыстар түөрт ыйга ити бырайыагы олоххо киллэриигэ өрөспүүбүлүкэҕэ төһө үп көрүллүөхтээҕин сурастылар. Александр Николаевич: «Барыта этэҥҥэ буоллаҕына, быһа холоон балаҕан ыйын, алтынньыны, сэтинньини, ахсынньыны хабан туран, быһа холоон федеральнай бюджеттан 300 мөл. солк. ылыахпыт. Өрөспүүбүлүкэ эмиэ бу бырайыакка үп угуоҕа. Ити үбү таба туһалаахтык туһаннахпытына, инникитин бырайыакка кыттарбытыгар аан аһаҕас буолуоҕа. Өрөспүүбүлүкэҕэ координационнай сэбиэт тэриллиэҕэ. Сэбиэт этиилэри, расчеттары бэлэмниэҕэ уонна РФ үөрэххэ уонна наукаҕа министерствотыгар көмүскүөҕэ», - диэн кэпсээтэ.

Доруобуйа харыстабылын модернизациялааһын бу бырайыактан уратытын сурналыыстарга билиһиннэрдэ. Кини этэринэн, доруобуйа харыстабылын программатыгар 385 млрд. солк. көрүллүбүт эбит буоллаҕына, үөрэххэ көрүллүбүт 120 млрд. солк. наһаа элбэҕэ суох суумма буолар. Үөрэх эйгэтигэр доруобуйа харыстабылынааҕар быдан элбэх киһи үлэлиир.

Людмила НОГОВИЦЫНА,
«Ил Түмэн» хаһыат корреспондена

АҔЫЙАХ ТЫЛ МИННЬИГЭС

Муус устар 16-17 күннэригэр Мэҥэ-Хаҥалас Төҥүлүтүгэр спорт ветерана Ф.Р. Варламова биириһигэр остуол теннииһигэр республикатааҕы IX аһаҕас турнир буолан ааста. Уус-Алдантан, Амматтан, Чурапчыттан, Майаттан, Хаҥаластан, Дьокуускайтан, Намтан барыта 120-чэ киһи саастарынан арахсан биирдиилээн күрэхтэстилэр.

Биһиги улууспутуттан 7 буолан кытынныбыт. Бэйэлэрин саастарыгар Евдокия Староватова, Елизавета Матвеева, Виктор Иванов бастаатыбыт. Любовь Бесчетнова – иккис, Иван Николаев төрдүс буоллулар.

Саамай кэрэхсэбиллээҕэ, күрэхтэһээччилэр аҥардара – 10-18 саастаах оҕолор туспа икки бөлөххө арахсан оонньоотулар. Ордук Мэҥэ-Хаҥалас, Амма, Хаҥалас оҕолоро күүстээхтэрэ билиннэ.

Е.В. СТАРОВАТОВА

Сомоҕолоҕуу-сүрүн соруктут

(Интервью)

Саамай элбэх күрэхтэһиилээх кыһыҥҥы, сааскы ыйдар аастылар. Ол хаамыытын спорду сэҥээрэр аҕааччыларбыт кэтээн аахпыт буолуохтааххыт. Бүгүн улуустааҕы спорт управлениетын салайааччыта С.А. Софроновы кытта кэпсэтэбит.

— Сергей Анатольевич, И.Е. Винокуров төрөөбүтэ 115 сылыгар анаммыт маҥнайгы улуустааҕы зональнай спартакиада туох түмүктэри көрдөрөн эрэрий?

— Улуус спортивнай олоҕор зональнай спартакиада саҥа сүүрээн быһыытынан сыаналанар, онон ымпыга-чымпыга элбэх. Спартакиада16 көрүҥүттэн биэһэ ыытылынна. Билиҥҥи туругунан, хотугу зона бастыҥ көрдөрүүлээх. Көрүҥнэргэ эрэ буолбакка, уопсай тэрээһиҥҥэ, түмсүүгэ барытыгар инники күөҥҥэ сылдьар. Соҕуруу нэһилиэктэр ончу түмсүүтэ суохтар. Холобура, ол хайыһар күрэхтэһиитигэр көһүннэ. Бэлэмэ суох буолан, күрэхтэһии хамаанданан түһүмэҕэр киирбэтилэр. Бу, биллэн турар, кинилэр зоналарын таҥнары тардар. Онон спартакиада түмэр, сомоҕолуур, бастыҥнары сүүмэрдиир соруга сэлээннэһиигэ кубулуйаары гынна. Кэлэр күрэхтэһиилэргэ маннык быһыы тахсыа суоҕа диэн эрэнэбит. Итиэннэ бу улахан спорт түһүлгэтэ үс көлүөнэни ситимниир ыллыктаах санаалаах. Ол курдук ыччат, орто саастаах уонна кырдьаҕас көлүөнэ түмсэн, биир сомоҕо күүстээх хамаанда буолуохтаахтар. Онон кэлэр сайыҥҥы спартакиадаттан элбэҕи кэтэһэбит.

— Нэдиэлэ ахсын ыытыллар планеркалар төһө көдьүүстээхтэрий?

— Спорт боппуруостарыгар улуус баһылыгар ыйга иккитэ мустабыт, управление эмиэ ыйга иккитэ нэһилиэктэр инструктордарын, спорт саала директордарын түмэр. Онуоха кэпсэтии, сүбэлэһии көдьүүһэ, быһаарар оруола улахан, элбэх. Күннээҕи, ыытыллыахтаах күрэхтэһиилэри эрэ буолбакка, улууска спорт сайдыытыгар туһуланар ыллыктаах санаалар быһаарыллаллар, торумнаналлар. Холобура, улууска маассабай спорт тарҕаныыта, биирдиилээн көрүҥнэр сайдыылара, кыахтарын ылыылара физкультура учууталларыттан эмиэ улахан тутулуктаах. Бу санааттан физруктары кытта көрсөн ааспыппыт. Улууска барыта 48 физкультура учуутала үлэлиир. Кинилэр баар ыарахаттары туоратыыга бэйэлэрин санааларын аһаҕастык этэн, олус туһалаах кэпсэтии тахсыбыта. Биир сонун уонна ыллыктаах хардыынан Е.М. Шапошников аатынан Хамаҕатта орто оскуолата Уус-Алдан Мындааба нэһилиэгэр өр сылларга үлэлээн кэлбит спортивнай оскуола холобурун тутуһар санаалаах. Ол эбэтэр нэһилиэктэртэн талааннаах оҕолору мунньан бэйэтин базатыгар дьарыктыыр, үөрэтэр соругу ылыммыт. Онон кэлэр үөрэх дьылыттан Хамаҕатта орто оскуолата спортивнай хайысхалаах оскуола быһыытынан үлэтин саҕалыаҕа.

Инники сылларга Нам киин улуустарга киирэн, Дьокуускайы, ХИФУ-ну уонна промышленнай куораттары кытта биир бөлөххө киирэр эбит буоллаҕына, быйылгыттан тыа хаһаайыстыбатын улуустарыгар ааҕыллар буолла. Онон тэҥнээхтэрбитин кытта илин-кэлин түсүһэн күрэхтэһэр буоллубут. Бу, биллэн турар, элбэххэ эбээһинэстиир, үгүһү быһаарар хардыы. Улуус сүүмэрдэммит хамаандатын күүһүрдэр санаалаахпыт. Саха сирин норуоттарын алтыс оонньуутугар икки хамаанданы бэлэмнээн туруорар соруктаахыт.

— Соторутааҕыта спорт биирдиилээн көрүҥнэригэр федерациялар бэрэссэдээтэллэрэ, толороччу директордара саа-һыламмыттара. Ханнык көрүҥнэргэ уларыйыылар киирдилэр?

— Барыта 22 көрүҥнэ федерация бэрэссэдээтэлэ, толороччу директор бигэргэммитэ. Үлэ соруктара ылыллан торумнаммыттара. Онон „доҕолоҥнуур" көрүҥнэрбитин туоратыыга, өрө тардыыга эрэллээхпит. Саҥа талыллыбыттартан эттэххэ, волейбол федерациятын бэрэссэдээтэлинэн улуустааҕы үөрэх управлениетын нач. солб. Н.Г. Парников, толороччу директорынан 2 N-дээх проф.лицей директорын солб. О.В. Бочирова ананнылар. Нам улууһунааҕы УФМС ТП салайааччыта Р.А. Сидорова гиирэҕэ федерация бэрэссэдээтэлинэн, А.В. Дьячковскай толороччу директорынан бигэргэннилэр. Атах оонньуутугар улуустааҕы ыччат отделын кылаабынай специалиһа П.В. Абрамов ананна. Оттон чэпчэки атлетика, тутууга улуус баһылыгын солб. Г.В. Гуляев атын үлэҕэ барбытынан, аһаҕас турар. Толороччу директор - Таастаах нэһилиэгин тыа хаһаайыстыбатын специалиһа Р.Н. Никитин.

Кэпсэттэ Л. УВАРОВСКАЯ

Спорт түһүлгэлэриттэн

Норуоттар икки ардыларынааҕы спорт маастара, биир дойдулаахпыт Иннокентий Зырянов бириилһигэр оҕолорго көҥүл туттууга республикатааҕы турнир муус устар 8 күнүгэр ыытыллан ааста. Бу 13-с төгүлүн тэриллибит күрэхтэһиигэ СР спортивнай хапсыһыы федерациятын толороччу директора С.С Чердонов, Дьокуускайдааҕы үрдүкү спортивнай маастарыстыба оскуолатын директора А.А Игнатьев, И. Зырянов табаарыһа, Москваҕа ЦСКА кулууп көҥүл туттууга тренерэ А.А Софронов кэлэн кыттыыны ылбыттара күрэхтэһиини сытыырхатта уонна киэргэттэ. Ол эрээри кыттааччытын ахсаана аҕыйах буолан, турнир уотакүөһэ суох ааста. Түмүккэ, 32 кг Петр Копылов, 35 кг Коля Зырянов (Нам), 38 кг Айылҕан Эверстов (Нам), 42 кг Аркадий Григорьев (Нам), 46 кг Дьулус Винокуров, 50 кг Андрей Васильев (Модут), 55 кг Слава Федоров, 60 кг Сима Терентьев, 66 кг Айсен Парников (Нам), 76 кг Ион Болтунов (Нам) маҥнайгы миэстэлэри ыллылар. Барыта 64 эдэр тустуук күүһүн холосто. Ол иһигэр Абыйтан1, Мэҥэ-Хаҥаластан 9, Хаҥаластан 7, Намнаааҕы оҕо спортивнай оскуолаттан 31, улууспут нэһилиэктэриттэн 16 оҕо. Чемпионнар уонна призердар грамоталары, мэтээллэри таһынан, бары сыаналаах бириистэринэн бэлиэтэннилэр. Ол курдук 800 солк. - 1000 солк. диэри харчынан бириэмийэлэри ЫБМ Үөдэйдээҕи дьуйатынан Г.В. Хабаров, арбитрынан И.Птицын үлэлээтилэр. Спортсменнар, хапсаҕайы сэҥээрээччилэр Кузьминнар дьиэ кэргэттэригэр, хапсаҕай улуустааҕы федерациятыгар, турнир тэрээһинигэр көмөлөспүт, өйөбүл буолбут дьоммутугар-сэргэбитигэр махтал тылларын тиэрдэллэр. Тэрээһиннээх спорт быраахынныгын бэлэхтээбиттэрин хайгыы бэлиэтиибит.

* * *

Саха сирин бочуоттаах сир үлэһитэ, СР тыа хаһаайыстыбатын, спорт ветерана Гаврил Иннокентьевич Семенов бириилһигэр оҕолорго мас тардыһыытын күрэхтэһиитэ буолан ааста. Сэттэ ыйааһыҥҥа 8 оскуолаттан 60 кыттааччы И.Е. Винокуров аатым. Онтум доҕоор, суол тыргыллан олус үчүгэй, Дьокуускай дуобатчыттара иномарка массыынанан ситэн аастылар! Тута сэргэхсийэ түстүбүт. Күрэхтэһиигэ барыта 18 дуобатчыт оонньоото. Икки спорт маастара: дуобакка СР бастакы маастардарыттан биирдэстэрэ, 75 сааһыгар сырыттар да, билигин да, эдэрдэри кытта тэҥҥэ эрийсэр Семен Спиридонович Исаков, Россия кубогын хаһаайына Петр Ушницкай. Итиэннэ 12 спорт маастарыгар кандидат, ол иһигэр улуус араас сыллардааҕы 6 чемпиона бааллар. Икки күн эрийсиилээх киирсии кэнниттэн түмүк маннык буолла. Олус тахсыылаахтык оонньоон биир да хотторуута суох Иннокентий Лаврентьев (1 Хомустаах) бастакы миэстэни

ылла. Киниэхэ С.П. Исаков дьиэ кэргэттэрин аатыттан өҥнөөх телевизор туттарылынна. Иккис миэстэҕэ дьоһуннаахтык, кыахтаахтык оонньоон Семен Исаков таҕыста. Үһүс миэстэни Григорий Кычкин (Дьокуускай) ылла. Бастыҥнар сыаналаах бириһинэн бэлиэтэннилэр. Исаков м/в оһох, Кычкин инструмент наборун бэлэх туттулар. Онон дуобат күрэхтэһиитигэр маннык улахан бириистэр өссө туттарылла иликтэрэ.

Дуобат улуустааҕы федерациятын аатыттан Исаковтар дьиэ кэргэттэригэр, Арбын нэһилиэгин дьаһалтатыгар (баһылык Д.В. Бугаев) махталбытын тиэрдэбит. Үтүө үгэс салҕана турдун, кэлэр сылга өссө далаһыннаахтык ыытылларыгар эрэнэбит.

Д.С. ФЕДОРОВ,
улуустааҕы дуобат федерациятын председателэ

* * *

„Саха сирин Олимпийскай эрэллэрэ" оскуола үөрэнээччилэрин 14-с сайыҥҥы спартакиадатын суотугар Дьокуускайга Сергей Самойлов кэриэһигэр 1995-96 сс. уолаттар ортолоругар боксаҕа биирдиилээн уонна хамаанданан бастыыр иһин күрэхтэһии буолан ааста.

Намтан 6 эдэр боксер киирсибититтэн, 60 кг Айтал Свинобоев үһүс, 50 кг Миша Парников, 70 кг Борис Саввинов иккис миэстэлэри ситистилэр. Оттон хамаанданан иккис бочуоттаах миэстэни ылан, бастыҥнарга ааттаннылар.

„Сахатранснефтегаз" УГРС учаастактарын төрдүс спартакиадата быйыл Покровскай куоракка ыытылынна. Манна Нам, Дьокуускай, Хатас, Жатай, Хаҥалас, Бүлүү, Үөһээ Бүлүү, Мэҥэ-Хаҥалас хамаандалара кыттыыны ылылар. Спартакиада 8 көрүҥүн түмүгүнэн 19 очколаах Нам улууһун хамаандата бастакы миэстэни ылла. Иккис Дьокуускай, үһүс Хатас, Жатай сүүмэрдэммит хамаандалара ааттаннылар.

Л. УВАРОВСКАЯ

Хаартыскаҕа: И. Зырянов уола Коля Зырянов

учаастага, Намгазстрой ПМК, С.П. Ядреев , И Зырянов табаарыһа В.В. Ядреев компьютер приставкатын олохтоотулар. Маны сэргэ сотовай телефоннар, электрическэй чаанныктар, хары чаһылара, дартс, бадминтон туттарылынна.

* * *

Улуустааҕы хапсаҕай федерациятын өйөбүлүнэн Кузьминнар дьиэ кэргэттэрэ хапсаҕайга улуустааҕы турниры тэрийэн ыыттылар.

Муус устар 15 күнүгэр оҕо спортивнай оскуолатын саалатыгар Кузьминнар дьиэ кэргэттэрин кубогын иһин 9 хамаанда, 94 кыттааччы күөн көрүстэ. Уопсай түмүккэ 10 очколаах Нам хамаандата маҥнайгы миэстэҕэ тахсан, кыайыы көһө сылдьар Кубогын илдьэ хаалла, итиэннэ „Штиль" бензопиланан наҕараадаланна. Иккискэ Хатыҥ Арыы (электрическэй рубанок), үһүскэ Хамаҕатта (элек. дрель) таҕыстылар. Маны сэргэ оҕолорго уонна 70 кг диэри, 70 кг үөһэ муҥутуур кыайыылааҕы быһаарар күрэхтэр ыытылыннылар. Оҕолорго 8 эдэр бөҕөс кыттыбытыттан, финалга Сивцев Коля (Нам), Охлопков Максим (1 Хомустаах) таҕыстылар. Бүтэһик сөкүүндэҕэ диэри хатыһыылаах хапсыһыыны көрдөрөн Коля Сивцев кыайда. Киниэхэ улуустааҕы спорт отделын (сал. С.А. Софронов) анал бириилһэ – сотовай телефон туттарылынна. 70 кг диэри 14 эр бэрдэ кииристэ. Финалга спорт маастара Вячеслав Данилов (Хатырык), Ян Стрекаловскай (Хатыҥ Арыы) хааллылар. Олус сытыы, кимиэллээх хапсыһыы түмүгэр хатыҥ арыылар хадаар хапсаҕайдьыттара Ян Стрекаловскай кыайыыны ситистэ. Бастыҥҥа Ленскэй нэһилиэк (баһылык П.М. Попов) бириилһэ м/в оһох туттардылар. 70 кг үөһэ 5 бөҕөс суруттарбытыттан, Николай Дьяконовы, Гаврил Слепцову кэннигэр хаалларан Вадим Семенов кыайыы өрөгөйүн биллэ. Киниэхэ улуустааҕы хапсаҕай федерацията олохтообут ноутбуга ананна.

Күрэхтэһии кылаабынай суданан Хатыҥ Арыы орто оскуолатыгар түмсэн күүстэрин холостулар. Итиэннэ 37 кг Петров Олег (Хатыҥ Арыы), 42 кг Винокуров Захар (Бөтүҥ), 46 кг Охлопков Айсен (Хатыҥ Арыы), 52 кг Васильев Демьян (Хатырык), 56 кг Потапов Ренат (Арбын), 62 кг Дьяконов Ньургун (Хатырык), 62 кг үөһэ Охлопков Дьулус (Партизан), маҥнайгы миэстэлэри ылылар. 52 кг диэри Хатырыктан Васильев Демьян муҥутуур кыайыылаах аатын ылла. Оттон 62 кг Хатыҥ Арыыттан Афанасьев Рома тэҥнээҕин булбата.

Күрэхтэһиигэ чугастааҕы оскуолалартан күрэхтэһээччилэр кэлбэтэхтэр. Ол биричиинэтинэн, кинилэргэ балаһыанньа ситэ тиийбэт дуу, биитэр тустаах үлэһиттэр болҕомто уурбаттар диэн сабаҕалыахха сөп. Холобура, Иннокентий Зырянов аһаҕас турнирыгар эмиэ кыттааччыта аһары аҕыйах этэ. Баара суоҕа 4 эрэ хамаанда кэлэн тустан барбыта. Хапсаҕай, мас тардыһыыта элбэх көрөөччүнү түмэр, тыҥаһыннаах киирсиилэринэн дьон болҕомтотун тардар көрүҥнэр. Ону баара бириилэхэ көрөөччү аҕыйах буолан биэрдэ. Үксүгэр спортсменнарбыт бэйэлэрэ көрөөччү оруолун толордулар...

И. УВАРОВСКАЙ-КҮРҮЛГЭН

* * *

Муус устар 16-17 кк. Арбын нэһилиэгэр нуучча дуобатыгар улууска өтөрүнэн буолбатах, олус тыҥаһыннаах күрэхтэһии ыытылынна. Бу Степан Петрович Исаков үтүө аатын үйэтитэр соруктаах үһүс турнир. Кини туһунан аҕыйах тылынан ахтан аастахха, Степан Петрович 100 харахтаах дуобакка 1963, 1972 сс. республикаҕа иккис миэстэлээх, 1965 с. үһүс призер буолбута. ДСО „Урожай" уобаластааҕы сэбиэтин 1965, 1969 сс. үһүс призера. Нам улууһун 1975 с. чемпиона.

Быйыл күн-дьыл туруга куһаҕан, силлиэ-силбиэ түһэн, суол туруга мөлтөөн кыттааччылар хаайтараллара буолуо диэн мин, эппиэттиир киһи, улаханнык дьиксинэ санаабыт. Онтум доҕоор, суол тыргыллан олус үчүгэй, Дьокуускай дуобатчыттара иномарка массыынанан ситэн аастылар! Тута сэргэхсийэ түстүбүт. Күрэхтэһиигэ барыта 18 дуобатчыт оонньоото. Икки спорт маастара: дуобакка СР бастакы маастардарыттан биирдэстэрэ, 75 сааһыгар сырыттар да, билигин да, эдэрдэри кытта тэҥҥэ эрийсэр Семен Спиридонович Исаков, Россия кубогын хаһаайына Петр Ушницкай. Итиэннэ 12 спорт маастарыгар кандидат, ол иһигэр улуус араас сыллардааҕы 6 чемпиона бааллар. Икки күн эрийсиилээх киирсии кэнниттэн түмүк маннык буолла. Олус тахсыылаахтык оонньоон биир да хотторуута суох Иннокентий Лаврентьев (1 Хомустаах) бастакы миэстэни

ИҺИРӘХ ТЫЛЛАР

Күндү доҕорбутун, Никольскайтан төрүттээх, Нам селотугар олорор улуус Ытык киһитин, эргиэн туйгунун, уус-уран самодеятельность актыыбынай кыттыылааҕын, ветеранын **ПРОТОПОПОВ ФОМА КУЗЬМИҺЫ** 70 сааскынан итиитик-истиҥник ааҕэрдэлиибит!

Эйиэхэ уонна дьиэ кэргэҥнэр, оҕолоргор, сиэннэргэр этэҥнэ буолууну ис сүрэхтэн баҕарабыт. Саргылаах санааҥ салалла туруохтун, уйгу-быйаҥ, уһун дьоллоох олохтон диэн ытык бэлиэ күҥнэр алгыс тылларын этэбит.

Доҕотторуҥ Аргунов Николай Афанасьевич, Леонтьев Егор Романович уонна кинилэр дьиэ кэргэттэрэ

ПОЛОЖЕНИЕ
улусного конкурса «Сайдам ыал-2011»

1. Сроки и место проведения:
14 мая 2011 года, 16.00 ч. с. Намцы МУ «ЦД им. А.Ф. Шестакова».

2. Организаторы: Отдел семьи и детства МО «Намский улус», МУ «ЦД им. А.Ф. Шестакова», улусный женсовет.

3. Цель: Повышение роли и ценности семьи как основы нравственного развития общества.

4. Задачи:
— способствовать развитию семейных традиций;
— способствовать формированию семейного имиджа;
— пропагандировать значимость воспитания детей в полной семье;
— способствовать развитию психолого-педагогических знаний, умений, навыков родителей.

5. Участники: Молодая семья до 30 лет (включительно) с детьми.
С наслегов одна семья.

6. Конкурс «Сайдам ыал» проводится по следующим этапам:
1) Визитка — (участники представляют семью в национальной одежде в любой форме, по возможности раскрыть интересы, хобби, творческий талант, 7-10 минут).
2) Игра «Психологические ситуации» (ответы на вопросы по взаимоотношениям в семье).
3) Защита проекта «Мы за ЗОЖ» (в любой форме).
4) Семейный выход в вечернем наряде.
5) Выставка семьи (фотографии, стенды и т.д.).

7. Примечание:
— Каждая семья-конкурсант оплачивает взнос 300 руб. до 11 мая 2011 г. (собранная сумма будет задействована для оформления сертификатов).
— Каждая семья по желанию готовит 1 музыкальный номер вне конкурса для самопрезентации во время работы жюри по подведению итогов.
— Администрации наслегов готовят поощрительные призы для своих участников.
— По итогам конкурса семье-победителю присуждается Гран-при, номинации семьям-участникам.
— Заявки для участия предоставить до 11 мая 2011 г. по адресу: с. Намцы, ул. И. Винокурова, 8, ЦД им. А.Ф. Шестакова.
По всем вопросам обращаться по тел. 41-5-93, 41-2-05

НАМСКИЙ УЧАСТОК ЭНЕРГОСБЫТА БУДЕТ ОБРАЗЦОВЫМ

В Намском участке Якутского отделения Энергосбыта реализуется новая программа сбытового филиала ОАО АК «Якутскэнерго». Программа «Образцовый участок» направлена на повышение эффективности энергосбытовой деятельности, качества предоставления продукции и услуг энергокомпании населению.

Значимость каждого из участков Энергосбыта трудно переоценить: участок является первичным звеном, на работе которого строится деятельность сбытового филиала энергокомпании. В каждом участке накоплен свой уникальный опыт, постоянно внедряются современные методы и технологии сбыта энергоресурсов. Новая программа ставит акценты на совершенствовании работы с населением.

Что ждет клиентов Энергосбыта в результате внедрения программы?

Намечен целый комплекс мер, которые позволят обеспечить удобство абонентов. Так, ***со второго полугодия бытовым потребителям, проживающим в заречных наслегах, будут доставляться счета-квитанции на оплату электрической энергии.*** Преимущества счетов-квитанций уже оценили потребители, проживающие в селе Намцы. Во-первых, не нужно самим заниматься расчетами за потребленную электроэнергию – сумма к оплате уже указана в счете-квитанции. Во-вторых, не нужно заполнять квитанцию, потратив на это время. Получил счет – сразу в кассу. В-третьих, в квитанции содержатся данные по потреблению за предыдущие месяцы – это стимулирует к экономному расходу электроэнергии, не требуется заводить абонентскую книжку. И, кроме того, получая каждый месяц счет-квитанцию, вы не будете забывать своевременно платить за свет. Для доставки счета-квитанции будет необходимо обеспечить ежемесячно доступ контролера Энергосбыта к вашему электросчетчику – для снятия контрольных показаний.

Что касается отдаленных и труднодоступных наслегов, то программой предусмотрена ***установка современных двухтарифных электросчетчиков в сс. Арбын и Кобяконцы.*** Показания этих приборов учета будут сниматься дистанционно, посредством радиосигнала. Новыми электросчетчиками будут обеспечены все бытовые потребители названных сел, что позволит им экономить на электроэнергии, оплачивая потребление в ночное время по меньшему тарифу. Установка будет производиться бесплатно, за счет ОАО АК «Якутскэнерго».

Одной из главных задач программы является повышение надежности и качества электроснабжения. Вопрос этот важен для многих жителей улуса, которые часто жалуются на низкое напряжение, «скачки». В числе причин, вызывающих подобные проблемы, можно назвать выдачу разрешений на застройку земельных участков, которые не обеспечены инженерной инфраструктурой, в том числе электрическими сетями. Энергетики намерены тесно сотрудничать с администрацией Намского улуса и муниципалитетами наслегов по данному вопросу.

Влияет на качество электроснабжения и такой фактор, как воровство электроэнергии. Ведь расхитители энергоресурсов, самовольно подключаясь к электросети, не только рискуют своим здоровьем, жизнью, но и создают угрозу для безопасности окружающих людей. Поэтому ***в Намском участке открыт телефон доверия: 41-9-79, по которому можно сообщать о случаях хищения электроэнергии.*** При подтверждении факта будет предложено денежное вознаграждение. Анонимность звонков гарантируется.

Энергетики планируют взаимодействовать с местными органами власти и в реализации Федерального закона «Об энергосбережении и повышении энергетической эффективности…». Так, ***Энергосбыт предлагает администрациям наслегов принять участие в акции «Электроэнергия в рамках закона»,*** призванной способствовать тому, чтобы сельские администрации активно работали по эффективному распоряжению энергоресурсами, в том числе пресечению хищений электроэнергии. Администрация наслега, добившаяся наилучших результатов, будет отмечена денежным призом.

Намский участок станет одним из первых подразделений предприятия, где будет апробирован один из важнейших документов Энергосбыта – стандарт обслуживания клиентов. Ведь, в конечном счете, все мероприятия программы работают на выполнение одной из стратегических задач ОАО АК «Якутскэнерго» – клиентоориентированности. Для энергокомпании важно, чтобы потребители остались довольны качеством ее продукции и услуг.

Действие программы продлится до конца 2011 года. Опыт, наработанный намскими сбытовиками, в дальнейшем будет транслирован на другие участки Энергосбыта.

Пресс-служба Энергосбыта АК «Якутскэнерго»

БИЛЛЭРИИЛЭР

Бу дьыл ыам ыйын 5, 6, 7 күннэригэр Медцентртан сурдологтар кэлэн нэһилиэннньэни көрөллөр: кулгаах, күөмэй, мурун ыарыыларын. Инвалидноска тахсар дьон аудиограмма, направление ылыахтарын сөп. Ону таһынан слуховой аппараттаах дьон индивидуальнай вкладыш оҥорторуохтарын сөп. Слуховой аппарат, вкладыш, аккумулятор харчыга атыыланар.

Консультация, аудиограмма босхо. Көрдөрүөн баҕалаахтар Ст. Платонова, 17 дьиэтигэр («Энсиэли» маҕаһыын утары) истибэттэр обществоларын кабинетыгар 10 ч. кэлээҕит.

Тел. 41-9-58 (киэһэ), 89243688074 тел. билсиэххитин сөп.
Истибэттэр обществоларын председателэ Попова Наталья Гаврильевна

Управление Министерства финансов Республики Саха (Якутия) в Намском улусе объявляет конкурс на замещение вакантной должности государственной гражданской службы главного специалиста бюджетного отдела.

Требования: высшее экономическое образование, стаж работы не менее 3-х лет по специальности.

Для участия в конкурсе необходимо представить следующие документы:
* личное заявление;
* собственноручно заполненную и подписанную анкету установленной формы;
* копию паспорта или заменяющего его документа (соответствующий документ предъявляется лично по прибытии на конкурс);
* копию трудовой книжки или иные документы, подтверждающие трудовую (служебную) деятельность гражданина;
* копию документа о профессиональном образовании, а также по желанию гражданина — о дополнительном профессиональном образовании, о присвоении ученой степени, ученого звания, заверенные нотариально или кадровыми службами по месту работы (службы);
* документ об отсутствии у гражданина заболевания, препятствующего поступлению на гражданскую службу.

Документы принимаются до 25 мая 2011 года, по адресу: 678380 РС(Я), Намский улус, с. Намцы, ул. Октябрьская, 1, каб. 202, 205.
Конт. тел. 8(41162) 41-1-85, 42-3-23

1. **Продаю** или меняю ГАЗ-53 на пиломатериал.
2. **Купим** участок в с. Нам (Нэлэгэр, Көччү).
2. **Услуги** грузовой иномарки.
Тел. 89243661967, 89841160270

Сииргэ уонна ыһыыга хортуоппуй **атыылыыбыт.**
Тел. 23-5-50

Продаю участок в Дадаре.
Тел. 89142882953, 89247613135

Срочно продаю Crown 94 г.в. 2jz 3.0 л, газ-бензин, не такси, отличное состояние - 240 тыс. руб.
Тел. 89142231119

СРОКИ ОХОТЫ В НАМСКОМ УЛУСЕ

На гусей и селезней уток с 7 мая по 18 мая включительно; на селезней турпанов с 1 июня по 4 июня включительно.

Разрешения выдают «Энсиэли-булт» по своим участкам, «Госохотохрана» на общедоступной территории Намского улуса по адресу: контора «Экологии» с 9-17 часов. При себе иметь паспорт, ИНН и охотбилет.

Цена — 400 рублей.

Педагогический институт СВФУ им. М.К. Аммосова приглашает.

В данное время Вы через средства массовой информации в основном информированы о новых правилах приема в СВФУ по тем или иным специальностям. В частности, Педагогический институт приглашает Вас на следующие направления и профили специальностей по системе обучения бакалавриата (очное обучение – 4 года).

Направление: педагогическое образование, профили: начальное образование, дошкольное образование, технология.

Направление: специальное (дефектологическое образование), профиль: логопедия.

Направление: социальная работа, профиль: социальная защита и социальное обслуживание детей и семей.

Направление: психолого-педагогическое образование, профили: психология и социальная педагогика, педагогика и психология профессионального образования.

Направление: профессиональное обучение, профили: информатика и вычислительная техника, экономика и управление.

Выпускники по окончании института получают квалификацию бакалавра, который будет работать в учреждениях системы образования по всем направлениям и профилям.

С 2008-2009 учебного года введены дополнительные образовательные услуги по специализациям: «031240 – Дополнительное образование в начальной школе», «031227 – Организация работы в образовательном комплексе «Сад-школа».

После окончания курса обучения выпускники отделения ПиМНО распределяются на 100% на договорных началах в учреждениях системы образования. В последние годы в связи с реализацией государственных программ поддержки семьи и детства существенно увеличивается рождаемость детей, естественный прирост населения. Как следствие, актуализируется востребованность в учителях начальных классов в условиях массового введения ФГОС нового поколения и с созданием различных социально-педагогических институтов раннего детства.

Добро пожаловать в отделение педагогики и методики начального образования (ПиМНО) Педагогического института СВФУ! Обратите внимание на вступительные экзамены: обществознание – ЕГЭ, русский язык – ЕГЭ, математика – ЕГЭ.

Заведующий кафедрой педагогики начального обучения д. п. н., профессор, Неустроев Николай Дмитриевич.

ВНИМАНИЮ ПЛАТЕЛЬЩИКОВ КВАРТИРНОЙ ПЛАТЫ!

Намский участок филиала «Коммунтеплосбыт» ГУП ЖКХ РС(Я) поздравляет Вас с праздником 1 Мая Весны и Труда!

И напоминает населению о необходимости погашения задолженности по квартирной плате. Плата за коммунальные услуги должна производиться ежемесячно не позднее 10 числа следующего за расчетным месяцем.

Оплата принимается в кассе Намского участка филиала «Коммунтеплосбыт» ГУП ЖКХ РС(Я) по адресу: с. Намцы, ул. Чернышевского, 14 (Гранильный завод) с 09.00 до 18.00, перерыв 13.00-14.00.

Тел. для справок 42-1-95, 42-3-28

Тапталлаах балтыбытыгар Сыроватская Майя Семеновнаҕа таптыыр аҕата, кадровай булчут
СЫРОВАТСКАЙ Семен Павлович
соһумардык күн сириттэн барбытынан диринг кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Гаврильевтар, Степановтар

Бииргэ үлэлиир коллегабытыгар Чупрова Туяра Кирсановнаҕа, кини дьиэ кэргэнигэр, бииргэ төрөөбүттэригэр, аймахтарыгар тапталлаах аҕалара, эһээлэрэ, хос эһээлэрэ, Хатыҥ Арыы нэһилиэгин аарыма кырдьаҕаһа, тыыл, үлэ ветерана, Карл Марксколхоз, совхоз электросварщига, монтера, машиниһа, тимир ууһа, Ытык аҕа, үтүө киһи
ИГНАТЬЕВ Кирсан Кирсанович
уһун, ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан диринг кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Хатыҥ Арыы нэһилиэгин коллектива, администрацията, профкома

Күндү аҕабыт, эһээбит, хос эһээбит, Хатыҥ Арыы нэһилиэгин олохтоохо, тыыл ветерана, улуус Ытык киһитэ
ИГНАТЬЕВ Кирсан Кирсанович
86 сааһыгар уһун ыарахан ыарыыттан ыалдьан күн сириттэн барбытын билэр дьонугар, бары аймахтарыгар диринг ник курутуйан туран иһитиннэрэбит.
Оҕолоро, күтүөттэрэ, кийииттэрэ, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ

«Хатыҥ Арыы нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, нэһилиэк сэбиэтэ, нэһилиэк ветераннарын сэбиэтэ, общественноһа, Аппааны сэлиэнньэтин олохтоохо, тыыл, үлэ ветерана, Хатыҥ Арыы нэһилиэгин уонна Нам улууһун Ытык киһитэ
ИГНАТЬЕВ Кирсан Кирсанович
уһун, ыарахан ыарыыттан ыалдьан күн сириттэн барбытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, бары аймахтарыгар, билэр дьонугар диринг кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Хатыҥ Арыы нэһилиэгин И.Е. Винокуров аат. историко-краеведческай музей коллектива бииргэ үлэлиир коллегабытыгар Новгородова Екатерина Филипповнаҕа эһэтэ, тыыл, үлэ ветерана, «Нам улууһа» уонна «Хатыҥ Арыы нэһилиэгэ» муниципальнай тэриллиилэр Ытык киһилэрэ
ИГНАТЬЕВ Кирсан Кирсанович
уһун, ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан диринг кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Убаастыыр коллегаларбытыгар Окоемовтарга тапталлаах уоллара
ОКОЕМОВ Андрей Владимирович
эдэр сааһыгар хомолтолоохтук күн сириттэн барбытынан диринг кутурҕаммытын тиэрдэбит.
А.Н., Н.В. Софроновтар

Убаастыыр күтүөппүтүгэр Гаврильев Петр Петровичка, балтыларбытыгар, кинилэр дьиэ кэргэттэригэр Румянцевтарга, Гаврильевтарга, Ноговицыннарга, Олесовтарга, күтүөппүтүгэр Николаевтарга таптыыр уола, убайдара
ГАВРИЛЬЕВ Петр Петрович
ыарахан ыарыыттан соһуччу барбытынан диринг кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Москвитиннар Евдокия, Николай

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — **41496**;; бухгалтерия — **41141**; факс — **41141**; редакционнай- издательскай ситим —**41332**

Тэрийэн таһаараччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Э сиэли» хаһыат редакцията» государственнай учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ сокуоннарын тутуһуону хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональнай управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №19-0428.**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйы . Редакцияҕа киирбит суруктар төннөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыныын мэлдьи биир буолбат.**

***“ЭНСИЭЛИ”* - Нам улууһун хаһыата.**
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложнай уул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

«Э сиэли» хаһыат РИС талылынна, та ылынна уонна бэчээттиир сыаҕар бэчээттэннэ.
Аадырыһа: Нам сэл. Заложная уул. N4
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лиис
Көҥүл сыананан атыыланар
Индексэ — 54889. Тираһа — 2332
Бэчээккэ илии баттаныытын графига — 12:00 ч. 03.05.2011 с.
Бэчээккэ илии баттанна —11:20 ч. 03.05.2011 с.